יפעת מידע תקשורתי דרך מנחם בגין 96-98 (לשעבר דרך פ"ת) תל אביב 67138 טל. 03-5635050 פקס. 03-5617166

73896961-9	07/2020	מקור ראשון - שבת	עמוד 10	1/3	26.98x36.41
מכללת הדסה - 82040					

"רווקים דתיים חיים בתחושה כללית שהחיים שלהם לא תקינים. תחושה שהדברים הם לא כמו שהיו צריכים להיות, ואז מתעוררים קשיים שקשורים לחיים הדתיים

ד"ר ארי אנגלברג, עמ' 10

רווקות דתית. רווקות חרדית

נופלים בין הכיסאות

הרווקות המאוחרת היא חלק מתופעה כלל־עולמית, טוען חוקר הרווקות הדתית ד"ר ארי אנגלברג. לדעתו, היא קשורה לציפיות הרבות מדי שמוטלות על הזוגיות. אנגלברג מתאר את המתח של רווקים דתיים בין המודלים הרומנטיים המערביים ובין הציפיות והערכים הדתיים, ומזהה גם בציבור החרדי זליגה לכיוון הזה

/ אריאל הורוביץ /

צילום: יונתן זינדל, פלאש 90

לפני כשנה וחצי, ביציאה מבית הכנסת בשבת בבוקר, עצר את ד"ר ארי אנגלברג תלמיד ישיבת הסדר צעיר. "אתה ארי אנגלברג?", שאל, "הדוקטורט שלך רץ בין החבר'ה בישיבה שלנו". אנגלברג הופתע: לא רבים קוראים עבו־דות דוקטורט, והוא בוודאי לא חלם שהעבודה שלו, שחקרה רווקים ורווקות ציוניים־דתיים, תעבור מיד ליד בעולם הישיבות. המפגש הזה, בין היתר, שכנע את אנגלברג, כיום מרצה לסוציולוגיה, חבר סגל אקדמי במכללת הדסה ומרצה בתוכנית למדעי הדתות באוניברסיטת תל־אביב, להפוך את הדוק־טורט לספר, שרואה אור בימים אלו בשם "רווקות מתמשכת בציונות הדתית" (בהוצאת אוניברסיטת בר־אילן).

חמישים רווקים ורווקות ראיין אנגלברג באמצע שנות האלפיים, שנות הזוהר של הביצה הירושלמית, הסדרה "סרוגים" – שמוזכרת רבות בספר – והשיח המודאג בכנסי רבנים על "הרווקות המאוחרת". נדמה שדברים אחרים נמצאים עכשיו בראש סדר היום של שולחנות השבת, העלונים והכנסים, אך למרות כל אלה, ועל אף השנים שחלפו, חלק מן הדברים נותרו רלוונטיים גם היום: בדידותם של הרווקים והרווקות הדתיים, הפער בין החינוך הדתי והישיבתי ובין שנות הרווקות הארוכות, הקשיים התיאולוגיים וההלכתיים, והחברה מסביב, שעדיין לא מגלה מספיק הבנה.

אך השיחה עם אנגלברג איננה מוגבלת לציבור הדתי, וזו, במידה רבה, גם הטענה שלו בספר: המקרה הציוני־דתי הוא דוגמה בלבד לתופעה כלל־עולמית של רווקות מתמשכת (המונח "מאוחרת" שיפוטי לטענתו, והוא נמנע ממנו); הציבור הדתי־לאומי נטוע בתוך עולם מערבי, שכולו מתמודד עם מציאות שבה ליותר ויותר אנשים קשה להתחייב לזוגיות. עוד נגיע לקושי הזה.

הכול באותו אדם

שאלת מיליון הדולר, אני אומר לאנגלברג, היא מהם הגורמים לרווקות מתמשכת. למה זה קורה? "התשובה שלי היא שמדובר ברוח התקופה", הוא עונה. "כסוציולוג אני מנסה גם להסתכל החוצה

21.63x26.53	2/3	עמוד 11	מקור ראשון - שבת	07/2020	73896960-8
מכללת הדסה - 82040					

ולהצביע על תופעות מקבילות בעולם, וזה נכון גם בנוגע לרווקים ולרווקות. זה לא שאנשים שכחו מהי זוגיות, אלא שבכל העולם יש שינוי אדיר במה אנשים מצפים מהחיים שלהם. נתחיל בכך שהיחס שלנו לזוגיות שונה לחלוטין ממה שהיה לפני מאה שנה. יש נטייה להסתכל אחורה ולהניח שענייני רגש ודברים שבלב נראו תמיד אותו דבר. רוב האנשים מניחים שהתפיסה שלהם לגבי זוגיות זהה לת־

> ההסתבכות מתחילה כשרווקים ורווקות מצפים לאינטימיות רגשית עוד לפני הנישואין, וזה סותר את הראייה של הדייטים, שמודדת בני אדם עם יתרונות וחסרונות. כדי שזוגיות תצליח אתה צריך לתרגל יחסים, לא למדוד את האחר

פיסה של אבות אבותינו. אני לא סותר לחלוטין את ההנחה הזו, אבל היא לא לגמרי מדויקת.

"חלו הרבה שינויים בתפיסת הזוגיות. למשל, ההשפעה של השיח הפסיכולוגי, שינוי מקומו של האבא בתוך המשפחה, עליית מעמדה של האינטיטיות. האינטימיות חשובה כאן – אנשים היום מצפים ליחסים קרובים שכוללים שיתוף רגשי. אם נחזור אפילו מאה שנה אחורה ונקרא מכתבים מבעלים לנשותיהם, אפשר לראות שמדברים על אהבה, אבל זו לא האהבה שלנו: מדובר על נאמנות, על אחריות משותפת. זה לא שלא ניסו לפתוח את הלב ולשתף, אבל הרבה פחות.

"היום, לעומת זאת, אנחנו רוצים למצוא אדם שיהיה החבר הכי טוב, המאהב המושלם, אדם שאפשר לסמוך עליו, אבא טוב, והכול לתוך אדם אחד – ואם פספסנו את זה, פספסנו משהו מאוד מרכזי בחיים שלנו. התפיסה היא שאם לא ראית חיים עם האישה אשר אהבת, חייך התבזבזו, וזה הופך להיות מאוד מרכזי, בעוד שבעבר, העניין היה הרבה יותר פונקציונלי – משתדכים ומקימים יחידה משותפת. רק בדור הזה אנחנו מגיעים למצב שאנשים מעמיסים כל כך הרבה על הזוגיות. אגב, אפילו המילה הזו, זוגיות, היא מילה חדשה, כמו שגם הרעיון עצמו חדש. אי אפשר היה לבקש מאביי ורבא שיעבדו על הזוגיות שלהם, וגם לא מהרמ"א. לא רק שלא הייתה מילה כזו, גם לא היה רעיון כזה. היום, לעומת זאת, יש משוואה ברורה שנישואין הם זוגיות".

מהספר עולה שרוב הרבנים מצדדים בתפיסה של אהבה כייעוד, או כמשימה משותפת. מעטים מדברים על אינטימיות.

"זה הפתיע אותי. כשסקרתי טקסטים של רבנים ציוניים־דתיים, הקולות הזכירו לי רבנים חרדים. הם שאבו השראה מכתביו של הרב אליהו דסלר, שכותב שאהבה היא נתינה, ופחות עוסקים באינטימיות. הרב יהושע שפירא אומר ש'לא צריך אהבה ללא גבולות, אבל צריך לדעת שזו שלי'. זה דגם שמזכיר קצת את האהבה הוויקטוריאנית: רגשות חזקים – כן, אינטימיות – לא בהכרח. וכאן יש פער אדיר בין הדברים של הרבנים ובין הרצונות של הרווקים. האנשים ששוחחתי איתם, שמשתייכים למעמד בינוני־גבוה, מגדירים זוגיות בראש ובראשונה כאינטימיות. זה משהו שרוב הרבנים לא ידברו עליו".

מה שעוד משפיע כאן הוא האידיאלים הרומנטיים שאנחנו מכירים מהתרבות הפופולרית. אתה כותב בספר שסדרות כמו סיינפלד או חברים משפיעות על עיצוב התקופה הזו של הרווקות.

"כן. הדור שאני מראיין במחקר גדל על סדרות כאלה, ואחר כך על האינטרנט. הם רואים דגמים של חיים אפשריים, ומול זה הם מקבלים מסרים אחרים, מהרבנים ומראשי הישיבות, של מהם חיים טובים, ומתמודדים עם המתח הזה. אחד הדברים המעניינים כאן הוא שהרווקים הדתיים הם לא קבוצה שמורדת באופן מודע ואומרת 'אני רוצה משהו אחר'. מדובר באנשים שכמעט כולם רצו להתחתן מגיל אפס, אבל לא מצליחים. הטענה שלי היא שמה שהם מחפשים הוא כבר תולדה של החברה והתרבות שבה הם נמצאים, אז יש כל הזמן מתח.

"המתח הזה הוא בין תסריטי חיים שונים. בציבור החילוני המערבי הליברלי התפתח התסריט של בגרות צעירה, שנוכח בסדרות הללו: חיים טובים זה לנסוע להודו, הרפתקאות, מסיבות, ואז, בערך בגיל שלושים, התמסדות. בציבור הדתי התסריט הוא להתחתן בגיל 22 ולהקים משפחה גדולה. אלה תסריטים שמאוד נוכחים בחיים שלנו, גם אם אנחנו לא כל כך מודעים אליהם. ואז נוצר מצב שבו הרווקים הדתיים, ובעיקר הרווקות, נופלים בין הכיסאות. מצד אחד הם לא מתחתנים בגיל הרצוי ולא מקימים משפחה בגיל צעיר, אבל מצד שני הם בעצם לא נהנים מהחופש של הרווקות מכל מיני סיבות, אם מסיבות של צניעות והלכה, אם מרגשות אשם. כך נוצרת תחושה עמוקה של החמצה".

צרכנות הדייטים

נקודה נוספת שאנגלברג מעלה היא הפער בין גברים לנשים בציבור הדתי: בגיל שבו צעירות דתיות יוצאות ללמוד מוקדם ונחשפות לעולם אינטלקטואלי ומקצועי רחב, רוב הצעירים הדתיים משתחררים מהצבא או לומדים עדיין בישיבות הסדר. "נוצר פער", הוא אומר, "בעיקר בראשית שנות העשרים, כשהבנים עדיין בישיבות והנשים כבר אחרי תואר ראשון, אבל זה לא פער רק בידע אלא גם בפתיחות לעולם. לכך אפשר להוסיף שהרבה פעמים הבנים הולכים ללמוד דברים פרקטיים כמו ראיית חשבון ומשפטים, ואילו נשים לומדות עבודה סוציאלית או פסיכולוגיה, והן נחשפות למגוון ולעושר תרבותי. חשוב להזכיר שבכל העולם נשים מתלוננות שגברים אינם פתוחים רגשית, וזו כמובן לא בעיה שמאפיינת רק דתיים. אבל המרואיינות, מצידן, דיברו לא רק על פתיחות רגשית אלא גם על כישורים זוגיים, שנפגעים בגלל החיים בחברה נפרדת".

איך העניין הזה משפיע על הרווקות המתמשכת?

"אין ספק שאם תגדל בחברה מעורבת או בחברה נפרדת, זה ישנה את האופן שבו אתה ניגש לדייטים. אלה שנים ארוכות של עיצוב רגשי, שבהן החיים היו בנפרד. אחד הדברים שעלו, בעיקר ממרואיינות, הוא שלפעמים התחושה היא שאין מספיק שפה משותפת עם בן המין השני. נשים טענו שגברים לא ידעו מספיק לפתח קשר רגיש, ושוב, זו טענה שעולה בכל העולם המערבי. מה שקורה הוא שמול גברים דתיים שלמדו בישיבות וגדלו במסגרות נפרדות, יש נשים שמוצאות אותם לא מספיק מוכנים או מסוגלים לפתח קשר כמו שהן היו רוצות או כמו שהבנים היו רוצים, ונוצרת מין גמלוניות מסוימת או מבוכה.

"תוצאה נוספת היא החפצון, לא במובן המיני, אלא התפיסה של 'אני רוצה אישה שהיא כך וכך וכך', במקום לרצות אדם שלם. היו מרואיינות שהרגישו שגברים חילונים, שהיו עם נשים באינטראקציה גבוהה, מתייחסים אליהן יותר כאל בני אדם, ואילו אצל בחורים דתיים יש מין דגם של אישה אידיאלית. צריך לזכור שאין כאן סטטיסטיקות, אלא התרשמויות של כמה נשים ששוחחתי איתן. אבל זה מה שהן תיארו. אגב, כמו שאמרתי קודם, אני לא בהכרח מצביע על בעיה. בעולם החרדי היום, או בעולם שלפני מאה שנה, היה לגיטימי לחלוטין שתהיה רשימת דרישות או ציפיות מבן או בת הזוג, משום שאנשים לא ציפו לפתח אינטימיות רגשית בנישואין שלהם.

"ההסתבכות מתחילה כשרווקים ורווקות מצפים לאינטימיות רגשית עוד לפני הנישואין, וכאן יש סתירה, כי האינטימיות הרגשית הזו סותרת את הראייה שמודדת בני אדם עם יתרונות וחסרונות. יש משהו במערכת של הדייטים שהוא מאוד צרכני, אתה נורא עסוק בלמדוד את השני, אבל כדי שזוגיות תצליח אתה צריך לתרגל יחסים, לא למדוד את האחר. בקרב האנשים ששוחחתי איתם יש כאלה שמעולם לא היו במערכות יחסים, אלא רק בדייטים. לכן הכול כאן מורכב – ההפרדה המגדרית, הרשימה הצרכנית, הרצון באינטימיות. כל אלה מתנגשים".

הביצה היא חיונית

אחד הפרקים בספר דן בתופעת הביצה, אותם אזורים בירושלים, בגבעת־שמואל ובתל־אביב שנוצרו בהם קהילות ספונטניות של רווקים ורווקות, עם ארוחות שבת, הווי חברתי וניסיונות מתמשכים למצוא זוגיות. בניגוד אולי לדימוי הנוצץ והמפתה של הביצות, המרואיינים של אנגלברג בספר מתייחסים אליהן באמביוולנטיות.

> הרווקים הדתיים לא מרדו באופן מודע ואמרו 'אני רוצה משהו אחר'. כמעט כולם רצו להתחתן מגיל אפס, אבל לא מצליחים. הטענה שלי היא שמה שהם מחפשים הוא כבר תולדה של החברה והתרבות שבה הם נמצאים

"יש ביקורת סוציולוגית", הוא אומר, "של רווקים שרואים ב'ביצתיות' סמל לרכלנות, או למעבר אינטנסיבי בין ארוחות שבת, או למגזריות יתר. יש גם ביקורת דתית על הביצה מצד רווקות ורווקים אדוקים יותר, שרואים בה מקום שזולג לחילוניות. לצד אלה יש גם חשש לשקוע בביצה, להתרגל לחיים בה. הרבה רווקים מוכנים לקבל את הביצה כתקופה מאוד מוגבלת, וחוששים שהיא תימשך.

"השאלה של הביצה קשורה ישירות גם לעניין הדתי. בגדול, רווקים דתיים חיים בתחושה כללית

»

21.32x28.57	3/3	עמוד 12	מקור ראשון - שבת	07/2020	73896962-0
מכללת הדסה - 82040					

שהחיים שלהם לא תקינים, שמשהו השתבש בהם בצורה נוראית. זה כמובן מחריף ככל שמתבגרים, כי לא דומה רווק בן 25 לרווק בן 35 או 45, וככל שאתה מתבגר הענגה הזו רובצת יותר. יש מתח ות־חושה שהדברים הם לא כמו שהיו צריכים להיות, ואז מתעוררים קשיים שקשורים לחיים הדתיים. והחיים היהודיים הדתיים לא נתפרו למידות של אנשים שחיים לבד. אלה חיים מאוד משפחתיים, של חגים ושבתות וקהילה, ולרווקים אין את זה, וכך הבדידות הופכת לאלמנט שיש לו גם השלכות דתיות.

"באופן הכי פשוט – שבת נועדה להיחגג עם משפחה, ואם אין משפחה אז מחפשים חברים, וזה הופך את הביצה למאוד חיונית, אבל גם גורם לא־נשים לומר שבמציאות כזו, הם לא שומרים שבת. זה הולך למקום של הקושי לקיים כמו שצריך את השבת, וברגע שאתה עובר את המחסום הזה, זה משפיע על שאר העולם הדתי שלך. שמעתי גם רווקות שכועסות על א־לוהים ולפעמים לא רוצות להגיע לבית הכנסת בשבת, כי תפילה היא גם ראי שמשקף לנו את המציאות הדתית האידיאלית של משפחה וילדים. לרווק דתי קל יותר בשבת אחר הצהריים להסתובב בגן סאקר, שם יש אנשים שעו־שים ג'וגינג ואווירה חילונית, מאשר להסתובב בגינה ציבורית בקטמון שמלאה בהורים וילדים.

"אני משרטט שלושה דגמים של רווקים ורווקות וההתמודדות שלהם עם העולם הדתי. הדגם הראשון אומר שהחיים הדתיים נמצאים בהפסקה. בישיבה לי־מדו אותי שהחיים צריכים להיראות כך וכך, רציתי להיות חלק מהמודל הראוי אבל זה לא הצליח, אז עכ־שיו אני שם את הדתיות שלי על הולד – אני לא חילו־ני, אבל אני גם לא מקיים הכול בתקופה הזו, וכשאת־חתן, אחזור להקפיד ולהיות חלק מהסיפור. הדגם השני הוא של רווקים שלא השתנה אצלם שום דבר מבחינה דתית, והם עדיין מקפידים על הכול. והדגם השלישי הוא הפוך – אנשים שעוברים שינוי אידיאולוגי, נפ־רדים מהתמונה שהם גדלו עליה בישיבה ומאמצים דרך שונה. רוב הרווקים והר־ווקות שראיינתי היו בדגם הראשון, וחיו בדיסוננס זמני בין מה שצריך לקיים ובין החיים בפועל".

בשמסתכלים על מה קורה ברחבי העולם, איך נראית סוגיית הרווקות?

"העובדה שגיל הנישואין עלה ידו־עה כבר משנות השמונים והתשעים. אם חוזרים אחורה לשנות החמישים בארה"ב, רוב האנשים התחתנו תוך כדי הלימודים בקולג', ואילו בעשורים האחרונים, רוב האנשים ממעמד בינו־ני־גבוה מתחתנים לקראת גיל שלו־שים. השינוי שכן אפשר להצביע עליו בשנים האחרונות הוא שיותר ויותר אנשים חיים לבד, מכל מיני סיבות. יש חוקרים שכבר לא חוקרים רווקות אלא 'סינגלס' – אנשים שחיים בגפם, וזה משנה כמובן את התפיסה של משפחה אבל גם של רווקות.

"בישראל, אגב, אנחנו לא שם: כאן יש עדיין הבחנה ברורה בין רווקים, זוגות ומשפחות, ואפשר היה לראות את זה בקורונה סביב המענקים – היה ברור שמשפחות עם ילדים מקבלות יותר. לרוב הישראלים יהיה קשה מאוד לקבל מישהו שבוחר להיות רווק, והעולם הדתי ממש לא נמצא שם. הר־ווקים הדתיים לא בוחרים ברווקות, הם כולם בחיפושים".

ומה לגבי הציבור החרדי?

"יש יותר זליגה לכיוון הרווקות, היציאה לדייטים וגם התסבוכים של למצוא את הזוגיות המושלמת. אבל מה שאין עדיין בציבור החרדי וספק אם יהיה הוא לגיטימציה לנשים צעירות שלא התחתנו לשכור דירה יחד, מחוץ לבית ההורים, ולהשתתף בארוחות שבת עם בנים. אין חיי רווקות. זה לא נכון לגבי כל אינדיבידואל, יכולים להיות רווקים חרדים, אבל כקבוצה זה לא קיים, אין ביצה חרדית".

לא עובד בשבת

את הדוקטורט הגיש אנגלברג ב־2011, והשיחות עם המרואיינים התקיימו בין השנים 2006־2004. אני שואל את אותו מה השתנה מאז, בציונות הדתית ובעולמם של הרווקים הדתיים. "הבסיס לא השתנה", הוא אומר, "המתח היסודי נשאר. הספר מצלם תמונה מהעשור הראשון של המילניום, ואנחנו נמצאים בסוף העשור השני – זה לא כל כך הרבה שנים, ובכל זאת יש הבדלים. השתנו דבר־רים שיכולים דווקא להקל על חיי הרווקים. השיח בציונות הדתית כלפי מיניות השתנה. הגברים שראיינתי גדלו בשנות השמונים והתשעים על הת־פיסה שהוצאת זרע לבטלה היא החטא החמור ביותר שאפשר להעלות על הדעת, ואלה קולות שפחות נשמעים היום בציונות הדתית. לפני עשרים שנה אף אחד גם לא חלם על נשים דתיות שיעבירו סד־נאות מיניות ומודעות לגוף, והיום זה קורה.

"הגבולות נהיו נזילים יותר – אם פעם היית חושב שכבחור ישיבה אתה לא יכול ללכת למסיבה עם רי־קודים מעורבים, היום זה פחות מפריע. יש גם את הניאו־חסידות ואת עולם הרגש שהתחזקו, וזה מש־פיע. ואם לפני 13 שנה היצר הרע בשבת היה הטל־וויזיה, היום זה הסמארטפון. יש שינויים דתיים: אם בעבר הנשים שראיינתי סיפרו שהן כועסות על א־לוהים ומדברות איתו, והגברים היו עסוקים בשאלה האם הם בחורי ישיבה אידיאליים, היום גם הגברים עוסקים בהתבודדות ובשיח אישי עם א־לוהים, וגם הנשים מדברות יותר על הלכה ועל למדנות".

אנגלברג נולד בארה"ב ועלה ארצה עם משפחתו בגיל חמש. הוא בן למשפחה ציונית־דתית, למד בי־שיבת הכותל והמשיך לתואר ראשון בפסיכולוגיה באוניברסיטת בר־אילן, ולאחר מכן לתואר שני ודו־קטורט בסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטה העברית. היום הוא מגדיר את עצמו "מסורתי". את המבוא לספר הוא מסיים בתודה לחברים הטובים מהביצה, וכותב: "אתם ההשראה שלי".

עד כמה חקרת, למעשה, את החיים שלך?

"כשהתחלתי את הדוקטורט והתלבטתי על מה לכתוב, החלטתי בסופו של דבר ללכת על מה שהכי קרוב ללב שלי, וזה החיים שלי. ועם זאת, יצרתי גבולות ברורים בין החיים הפרטיים ובין המחקר. חברים בארוחות שבת היו שואלים אותי: רגע, עכשיו אתה מראיין אותנו? זה נכנס למחקר? אז תמיד הייתי עונה: בשבת אני לא עובד. היה לי חשוב להפריד, שלא כל החיים שלי יהיו המ־חקר שלי – יש לי את החברים שלי, בא־רוחת שבת אני בארוחת שבת, אני לא חוקר ולא מצטט אף אחד.

"כן היה לי חשוב לתת קול, שזה משהו נפוץ היום במחקר האנתרופולוגי, שמחפש לתת קול לחברות שוליות. אני לא חושב שאנחנו שוליים ומסכנים, ובסך הכול מדובר באנשים שהם במרכז החברה היש־ראלית מבחינה סוציולוגית ומעמדית, ועם זאת, מציאות החיים מציבה אותם במקום מסוים של שוליות. וכמו שאמרתי, יש כאן קבוצה גדולה של מורדים ללא רצון. אף אחד לא תכנן להיות רווק מתמשך, אבל הכוח של התפיסות שלנו לגבי אהבה וזו־גיות או חיים טובים, אותם תסריטי חיים שדיברתי עליהם קודם, חזק מאיתנו.

"אני לא אומר שהכול הוא מבנים והשפעות תרבותיות ולאדם אין יכו־לת לעשות משהו, אבל אנחנו פועלים בתוך תפיסות עולם שאנחנו חלק מהן. קליפורד גירץ, האנתרופולוג הידוע, כותב שבני האדם שחיים בתוך תר־בות הם כמו עכביש – שבויים בקורים שהם עצמם יצרו. כך התפיסות האלה מוטמעות בתוכנו. ועם זאת צריך לזכור שרוב הדתיים כן מתחתנים בסופו של דבר, למרות הדברים האלה. כך שתמיד יישאר כאן גם תחום מסוים שלא נוכל לפצח אותו". ●

> התפיסה היא שאם לא ראית חיים עם האישה אשר אהבת, חייך התבזבזו, בעוד שבעבר, העניין היה הרבה יותר פונקציונלי - משתדכים ומקימים יחידה משותפת. רק בדור הזה אנשים מעמיסים כל כך הרבה על הזוגיות

"חברים בארוחות שבת היו שואלים אותי: עכשיו אתה מראיין אותנו, זה נכנס למחקר? עניתי: בשבת אני לא עובד". מתוך הסדרה "סרוגים" צילום: אווה גז, יח"צ yes